

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-328-58>

УДК 330

ДВОРНИК Олексій

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0009-0001-8453-4186>

МОДЕЛЬ УЧАСТІ БІЗНЕСУ В ЦИФРОВІЙ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Процеси, що відбуваються в сучасному ринковому середовищі, сприяли прискоренню використання цифрових рішень, які спрощують роботу бізнес-структур за рахунок впровадження технологічних платформ, оптимізують витрати та підвищують якість професійної діяльності. У наш час модель бізнесу цифрової платформи може визначитися рядом атрибутів, основними з яких є: агрегування пропозицій та попиту; використання даних для створення цінності; адаптація технологічних інновацій до регіонального ринку та підвищення оперативної ефективності. З метою максимізації переваг використання платформи, у статті пропонуються три моделі участі в цифровій трансформації підприємств: партнерство, гібридна модель та самостійна збірка платформи. Розглянуті моделі в перспективі дозволять бізнес-структурам розширити співпрацю з контрагентами ринку для отримання взаємної вигоди та подальшої підтримки стійкого зростання цифрової економіки. Такі моделі участі в цифровій трансформації підприємств мають потенціал створити нові можливості для бізнесу в епоху цифрових технологій. Партнерство дозволяє об'єднувати сили з іншими компаніями для спільної розробки та використання цифрових інструментів. Гібридна модель поєднує переваги власної розробки та співпраці з партнерами, що може значно розширити можливості впровадження цифрових інновацій. Самостійна збірка платформи надає бізнесу повний контроль над розвитком цифрових інструментів та можливість адаптації їх до конкретних потреб компанії.

Однак успішна цифрова трансформація вимагає не лише вибору відповідної моделі участі, але й активного впровадження цифрових стратегій та вдосконалення бізнес-процесів. Важливою є інтеграція цифрових рішень у всі аспекти діяльності підприємства, щоб забезпечити їхню ефективність та максимальний вплив на результативність бізнесу.

Таким чином, обрання відповідної моделі участі в цифровій трансформації та її успішне впровадження може стати ключовим фактором для досягнення конкурентних переваг і забезпечення стійкого росту у цифрову епоху.

Ключові слова: цифрова трансформація, партнерство, гібридна модель, технології.

DVORNYK Oleksii

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

MODEL OF BUSINESS PARTICIPATION IN DIGITAL TRANSFORMATION

The processes occurring in the modern market environment have led to the acceleration of digital solutions adoption, which streamline the operations of business structures through the implementation of technological platforms, optimize costs, and enhance the quality of professional activities. Nowadays, the business model of a digital platform can be defined by a number of attributes, the main of which are: aggregation of supply and demand; utilization of data for value creation; adaptation of technological innovations to the regional market, and increasing operational efficiency. In order to maximize the benefits of platform utilization, the article proposes three participation models in the digital transformation of enterprises: partnership, hybrid model, and independent platform assembly. The considered models, in perspective, will allow business structures to expand cooperation with market counterparts for mutual benefit and further support of sustainable growth of the digital economy. Such participation models in the digital transformation of enterprises have the potential to create new opportunities for businesses in the era of digital technologies. Partnership enables collaboration with other companies for joint development and utilization of digital tools. The hybrid model combines the advantages of in-house development and collaboration with partners, significantly expanding the possibilities of implementing digital innovations. Independent platform assembly provides businesses with full control over the development of digital tools and the ability to adapt them to specific company needs. However, successful digital transformation requires not only choosing the appropriate participation model but also actively implementing digital strategies and improving business processes. It is important to integrate digital solutions into all aspects of enterprise activity to ensure their effectiveness and maximum impact on business performance. Thus, choosing the right participation model in digital transformation and its successful implementation can be a key factor in achieving competitive advantages and ensuring sustainable growth in the digital era.

Keywords: digital transformation, partnership, hybrid model, independent platform development, technologies.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У цифрову еру сучасний бізнес стикається з необхідністю адаптації до стрімко змінюваного середовища, що вимагає впровадження нових стратегій та моделей управління. Цифрова трансформація стала ключовим поняттям, яке визначає успішність підприємств у цьому процесі. Однією з найважливіших складових цифрової трансформації є модель участі бізнесу, яка визначає шляхи і стратегії, за якими компанії адаптуються до цифрових інновацій та змін на ринку. У цій статті розглянемо різноманітні моделі участі бізнесу в цифровій трансформації та їх вплив на стратегічні рішення підприємств.

Розуміння ролі та ефективного застосування моделі участі в цифровій трансформації стає критичним для досягнення конкурентних переваг у сучасному бізнес-середовищі. Ця стаття спрямована на розгляд різних підходів до участі бізнесу у цифровій трансформації, включаючи партнерство, гібридну модель та самостійне будівництво платформ. Крім того, будуть розглянуті ключові аспекти та виклики, з якими стикаються підприємства при впровадженні цих моделей. Надання глибокого розуміння різних варіантів участі бізнесу в цифровій трансформації допоможе менеджерам і керівникам приймати

обґрунтовані стратегічні рішення та ефективно впроваджувати інновації для досягнення успіху у цифровій епохи.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Тема впливу диджиталізації та цифрових технологій на бізнес-моделі була висвітлена в роботах багатьох вчених, зокрема Г. Боумана, А. Остервальдера, В. Апалькової, С. Волосовича та В. Плєскача, які внесли значний вклад у дослідження процесів цифровізації економіки. Однак, не зважаючи на це, трансформації, породжені новими цифровими технологіями та рішеннями, та їх вплив на бізнес-моделі, настільки значні, що вимагають проведення подальших досліджень та підкреслюють актуальність даної проблематики.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в аналізі та порівнянні різних моделей участі бізнесу в процесі цифрової трансформації. Основний акцент робиться на вивченні та оцінці стратегій партнерства, гібридної моделі та самостійного створення платформ для підприємств у контексті їхньої адаптації до вимог цифрової епохи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасні події в світі бізнесу стимулювали створення та впровадження цифрових застосунків у таких галузях, як інтернет-торгівля, онлайн-освіта, дистанційна робота, що, в свою чергу, сприяло зростанню споживання та прискорило використання цифрових рішень. Організаціям довелося модернізувати свою інфраструктуру та інвестувати в рішення, що спрощують роботу завдяки впровадженню цифрових платформ.

Цифрова платформа - адаптивна структура, з відповідним програмним забезпеченням, орієнтована на задоволення потреб ринкових суб'єктів, метою якої є оптимізація витрат обігу та підвищення якості професійної діяльності. Платформи дозволяють максимально ефективно використовувати масив даних і миттєво приймати рішення [1; 2]. Бізнес-модель цифрової платформи може визначатися різними атрибутами, основні з яких представлені на рисунку 1.

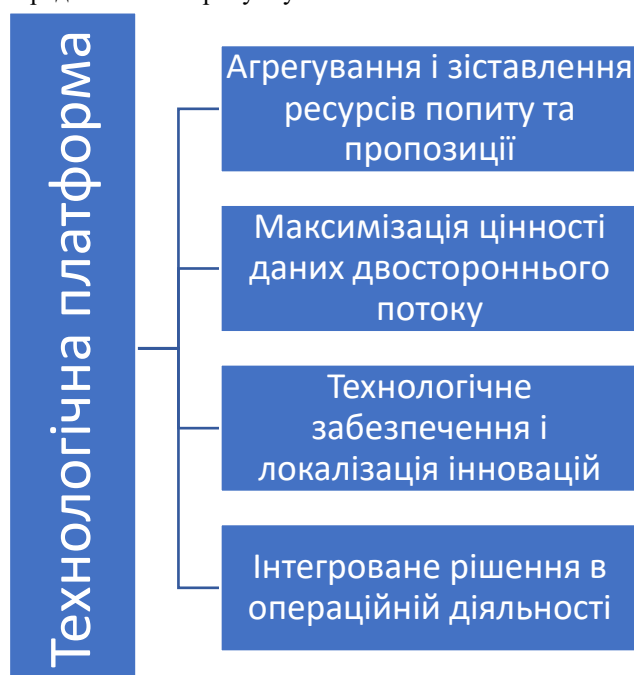

Рис. 1. Атрибути бізнес-моделі цифрової платформи

Агрегування і зіставлення ресурсів попиту та пропозиції є пріоритетом, спрямованим на підвищення загального операційного потенціалу та цінності підприємства. У цьому випадку платформа дозволяє об'єднати і зіставити розрізнені зовнішні ресурси попиту та пропозиції відкритим і інклюзивним способом, включаючи технології, продукти, послуги та трафік. Наприклад, Rozetka співпрацює з OLX, щоб допомогти їй об'єднати велику кількість постачальників та диференціювати споживчий попит для підвищення конкурентоспроможності в області даних.

Цифрові платформи перетворюють користувацькі дані для створення наскрізних інтерфейсів передачі інформації та ітерації технологій, які застосовуються до кількох сценаріїв і максимізують цінність даних при двосторонньому потоці. Так, використовуючи платформу Prom.ua для збору великих обсягів

даних, Eva.ua перейшла від узгодженого підходу до мікросегментації, щоб максимізувати цінність даних і охопити цільових клієнтів за допомогою індивідуального маркетингу.

У зусиллях щодо перетворення та інвестування в цифрову економіку були розроблені унікальні технологічні платформи, адаптовані до локальних ринків і згладжуючі бар'єри для впровадження інновацій. Яскравим прикладом реалізації цього атрибуту є компанія Електронтранс - лідер сегмента стартапів, яка першою в Україні запустила серійне виробництво електробусів.

Крім обміну технологіями, унікальні платформи беруть участь у наскрізних операціях, пропонуючи інтегровані рішення та підтримуючи їх виконання. Варто відзначити інноваційні ініціативи Нової Пошти у галузі цифрової логістики, які включають створення інтегрованого онлайн- та офлайн-сервісу, підтримуваного можливостями MEGOGO по всьому ланцюжку створення вартості. Безсумнівно, цифрова трансформація передбачає щось більше, ніж просто технологічні зміни, оскільки технології відіграють певну роль у перетворенні процесів шляхом локалізації інноваційних продуктів, послуг та бізнес-моделей для створення нових можливостей зростання.

Цифрова трансформація підприємств передбачає три моделі участі: партнерство, гібрид і самостійне побудування (рис. 2).

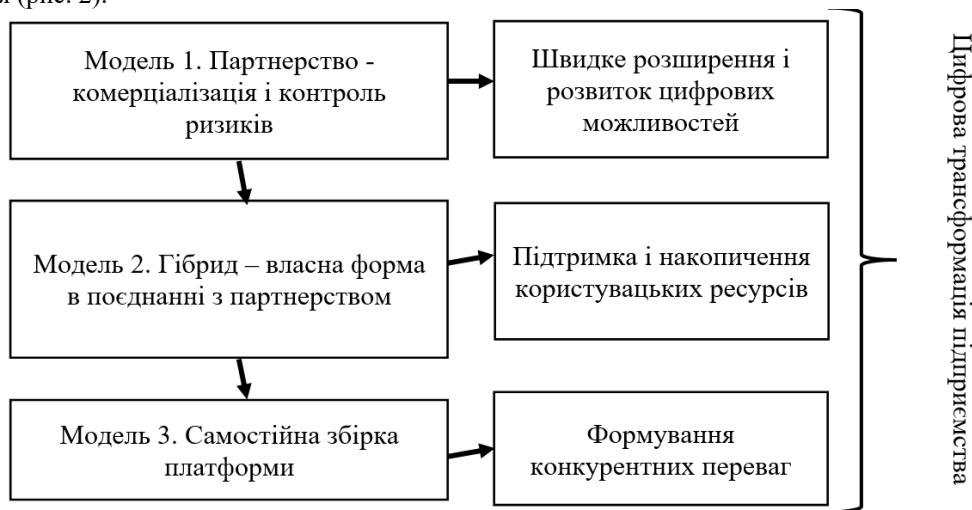

Рис. 2. Моделі участі підприємств у цифровій трансформації

Далі приділимо увагу кожній із зазначених моделей участі у цифровій трансформації підприємств.

Модель участі 1: Партнерство.

Модель фокусується:

- ✓ по-перше, на комерціалізації ключових варіантів використання за допомогою технологій платформ з відкритим вихідним кодом;
- ✓ по-друге, на автономних операціях і послугах, одночасно використовуючи переваги онлайн-трафіку;
- ✓ по-третє, на дослідженнях, розробках і контролі ризиків при використанні платформ та хмарних сервісів.

Малі та середні підприємства з обмеженими ресурсами (або навіть більш крупні підприємства з ресурсами, які доповнюють платформи) можуть використовувати трафік, технології та цифрову інфраструктуру зовнішніх платформ для швидкого розширення і прискорення розвитку цифрових можливостей. Слідуючи цій моделі, стратегія підприємства зосереджується на елементах ланцюжка створення вартості та використанні інфраструктури, наданої технологічними платформами. Наприклад, monobank фокусується на дослідженнях, розробках і контролі ризиків, одночасно використовуючи платформи та хмарні сервіси для варіативного надання індивідуальних цифрових фінансових послуг.

Модель участі 2: Гібрид.

Модель передбачає:

- ✓ створення власної платформи для інкубації стартапів;
- ✓ співпрацю з партнерською платформою для підтримки існуючих проектів.

Мета - реалізація взаємної підтримки, прискорення зростання онлайн-продажів та накопичення користувацьких ресурсів. Використовується для розвитку малих, середніх та великих підприємств. Гібридна модель дозволяє малим та середнім компаніям об'єднувати ресурси попиту й пропозиції, а великим - працювати з зовнішніми партнерами для прискорення зростання.

Прикладом запуску бізнесу за гібридною моделлю може служити досвід компанії Unilever:

- ✓ при виході на ринок Китаю Unilever створила сервісну платформу для інкубації нових брендів, що надає прозору інформацію для швидкого запиту цін та вибору продукту, а також послуг у сферах фінансів, маркетингу та інновацій;

✓ для підтримки існуючого бізнесу Unilever уклала стратегічне партнерство з інноваційним центром Tmall, що дозволяє використовувати дослідження попиту для побудови гнучкого ланцюга поставок.

Модель участі 3: Самостійна збірка.

Модель ґрунтується на інвестуванні в технології та інновації для створення конкурентних переваг. Використовується виключно великим бізнесом, що має достатні фінансові та технологічні ресурси для створення власних платформ. При цьому використовуються галузеві знання та можливості вертикальної інтеграції, що розширюють межі доступу до клієнтів. Такий підхід дозволяє подвоїти ключові ресурси, спрямовані на захист від конкурентів.

Наприклад, холдинг "Пінг Ан" інвестував у основні технологічні вертикалі, включаючи штучний інтелект, великі дані та хмарні технології, і досяг значних успіхів у сферах фінансів, медицини, туризму, нерухомості та інфраструктури.

Після вибору моделі участі в цифровій трансформації бізнесу необхідно розпочати зміни в його ключових сферах. Це дозволить не лише точніше оцінити клієнтський досвід та лояльність споживачів, а й розширити співпрацю між суб'єктами ринку для отримання взаємної вигоди та подальшої підтримки стійкому зростанню в межах обраної концепції.

Рис. 3. Сфери бізнесу, які потребують уваги при трансформації

Трансформація підприємств сприяла прискоренню використання цифрових рішень за рахунок впровадження цифрових платформ. Платформи дозволяють перейти від фрагментації до агрегування поставок, від гомогенізації до мікросегментації цільового ринку, від єдиної до багатобічної організації бізнесу. При цьому вони надають передові технології, об'єднують ресурси, максимізують цінність даних та компаній, підвищують операційну ефективність.

Отже, цифрова трансформація відіграє важливу роль не лише у розвитку бізнесу, але й у формуванні світової екосистеми. Її масштаб, технології та можливості надають послуги як для локального вирішення проблемних питань, так і при реалізації концептуальних та глобальних бізнес-процесів та операцій.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На основі наведених у статті даних та аналізу можна зробити наступні висновки щодо моделі участі бізнесу в цифровій трансформації:

Модель участі бізнесу в цифровій трансформації є ключовим елементом успішного переходу до цифрової епохи. Вона дозволяє підприємствам ефективно впроваджувати цифрові технології та адаптуватися до змін на ринку.

Різні моделі участі включають гібридні підходи, коли компанії створюють власні цифрові платформи та співпрацюють з партнерами, а також самостійну розробку великими корпораціями.

Гнучкість та адаптивність є ключовими перевагами моделі участі в цифровій трансформації. Вона дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни у вимогах ринку та швидко впроваджувати нові інновації.

Важливою частиною моделі участі є співпраця з іншими компаніями та створення екосистем, що дозволяє обмінюватися ресурсами, даними та знаннями для спільного успіху.

Отже, модель участі бізнесу в цифровій трансформації є важливим стратегічним інструментом, що дозволяє компаніям досягати конкурентних переваг у цифровому світі шляхом співпраці, інновацій та адаптації до змін.

References

1. Akhmadeev R. G., Kosov M. E., Bykanova O. A., Turishcheva T. B. Development of venture financing to ensure economic security of a country. Proceedings of the 32nd International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2018 – Vision 2020: Sustainable Economic Development and Application of Innovation Management from Regional expansion to Global Growth, 2020. 51–56.
2. Singareddy R. R. R., Ranjan P., Balamurugan A., Shabana C. Financial inclusion remodeling: Including the excluded masses. Space and Culture, India, 2019. No 6(5). 178–188.
3. Vasilev V. L., Gapsalamov A. R., Akhmetshin E., Bochkareva T., Yumashev A., Anisimova T. Digitalization peculiarities of organizations: a case study. Entrepreneurship and Sustainability, 2020. Issues 7, Pp. 3173–3190.
4. Unruh G., Kiron D. Digital Transformation On Purpose. MIT Sloan Management Review, 6th November 2017. URL: <https://sloanreview.mit.edu/article/digital-transformation-on-purpose>.
5. Brennen J. S., Kreiss D. «Digitalization» in Jensen K. B., Rothennbuhler E. W., Pooley J. D. and Craig R. T. (Eds). The International encyclopedia of communication theory and philosophy, Wiley-Blackwell, Chinchester, 2016. Pp. 55–566.
6. Kumarasinghe W., Athambawa H. The Impact Of Digitalization On Business Models With Special Reference To Management Accounting In Small And Medium Enterprises In Colombo District. International Journal of Scientific & Technology Research. 2020. No 9. Pp. 6654–6665.
7. Shoakhmedova N. X., Khashimova D. P., Belalova G. A. Digitalization of the economy during a pandemic: accelerating the pace of development. Journal of Critical Reviews. 2020. No7 (15). Pp. 2491 2498.
8. Shalmo D., Christopher A., Williams L. B. Digital transformation of bussines models – best practice, enablers and roadmap. International Journal of Innovation Management. 2017. Vol. 21(08). Pp. 1–17.
9. Digital business models for Industrie 4.0. Federal Ministry for Economic Affairs and Energy (BMWi). Public Relations Division. Berlin. 2019. URL: https://www.bmwi.de/Redaktion/EN/Publikationen/Industry/digital-business-models-industry-4-0.pdf?__blob=publicationFile&v=3
10. Givi BEDIANASHVILI, Hanna ZHOSAN, Sergiy LAVRENKO Modern digitalization trends of Georgia and Ukraine. Published in Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development", Vol. 22 ISSUE 3, 2022 <https://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>
11. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova , Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. "Management theory and studies for rural business and infrastructure development Volume 43 Issue2 Page237-248" 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>